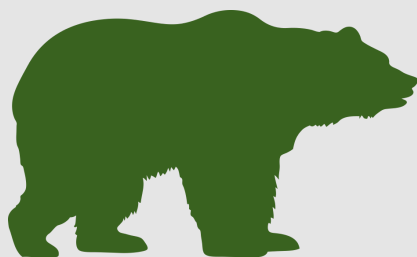

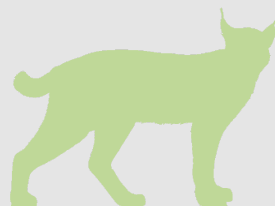
Fajok

Medve

Farkas

Eurázsiai hiúz

Rozsomák

Alapinformációk

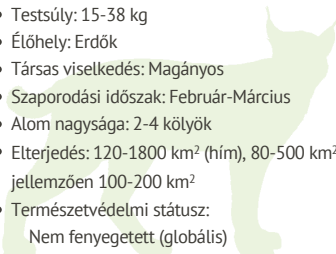
Szürke farkas (*Canis lupus*)

- Család: Canidae
- Táplálkozás: Ragadozó (inkább opportunist, elsősorban patásokat fogyaszt)
- Élettartam: 9-13 év
- Méret (fej és törzs): 91-160 cm
- Testsúly: 15-60 kg
- Élőhely: Síkvidék, erdők, tundra
- Társas viselkedés: Falka
- Szaporodási időszak: Január-Március
- Alom nagysága: 1-11 kölyök
- Elterjedés: 100-1000 km², a préda elérhetőségétől függően, jellemzően 150-300 km²
- Természetvédelmi státusz:
Nem fenyegetett (globális)
Nem fenyegetett (Kárpátok)

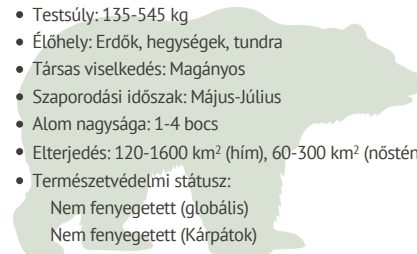
Eurázsiai hiúz (*Lynx lynx*)

- Család: Felidae
- Táplálkozás: Ragadozó (specialista, főleg nyúl, őz, kistestű emlősök)
- Élettartam: 10-15 év
- Méret (fej és törzs): 80-130 cm
- Testsúly: 15-38 kg
- Élőhely: Erdők
- Társas viselkedés: Magányos
- Szaporodási időszak: Február-Március
- Alom nagysága: 2-4 kölyök
- Elterjedés: 120-1800 km² (hím), 80-500 km² (nőstény), jellemzően 100-200 km²
- Természetvédelmi státusz:
Nem fenyegetett (globális)
Nem fenyegetett (Kárpátok)

Barna medve (*Ursus arctos*)

- Család: Ursidae
- Táplálkozás: Mindenevő (igazi opportunist, 40-60%-ban növényi táplálék)
- Élettartam: 20-30 év
- Méret (fej és törzs): 150-250 cm
- Testsúly: 135-545 kg
- Élőhely: Erdők, hegységek, tundra
- Társas viselkedés: Magányos
- Szaporodási időszak: Május-Július
- Alom nagysága: 1-4 bocs
- Elterjedés: 120-1600 km² (hím), 60-300 km² (nőstény)
- Természetvédelmi státusz:
Nem fenyegetett (globális)
Nem fenyegetett (Kárpátok)

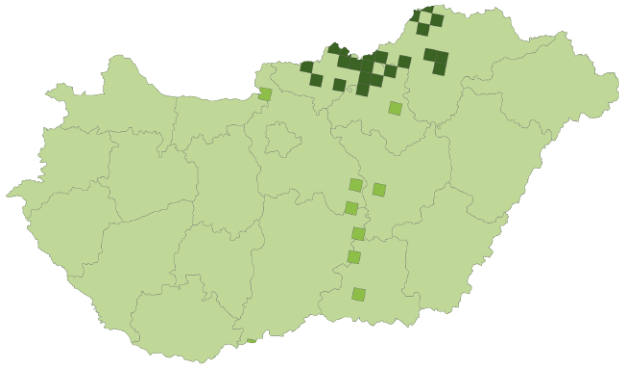

Linkek

[Természetvédelmi Világszövetség \(IUCN\) kihalással fenyegetett fajok vörös listája](#)

Medve

A barnamedve Magyarországon őshonos, fokozottan védett faj, de az 1800-as és 1900-as évek között alig lehetett megfigyelni az ország jelenlegi területén. Az 1980-as évektől egyre gyakrabban figyeltek meg kóborló egyedeket. A medvék főleg Észak-Magyarországon tűnnek fel (a Bükkben és az Aggteleki-karszt területén). Ezek az egyedek Szlovákiából jönnek Magyarországra. Egyelőre még nem figyeltek meg emberhez szokott medvéket Magyarországon és medvék okozta kárt sem jelentettek.

A medve elterjedése Magyarországon

- Rendszeres megfigyelés (állandó jelenlét)
- Alkalmankénti megfigyelés

Forrás: LIFE EuroLargeCarnivores/WWF Magyarország.

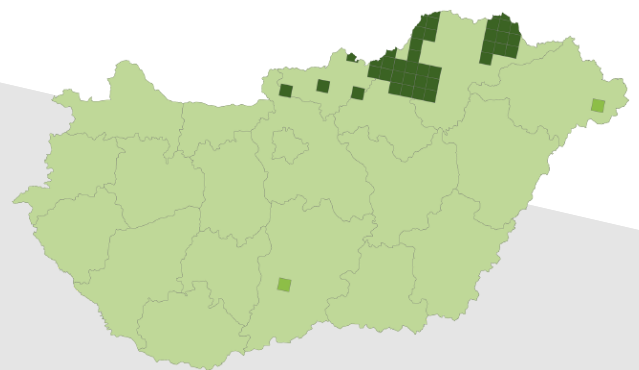
"Ne habozzunk, tegyünk konkrét lépéseket, akár kisebbeket is".

Gazdálkodó

Farkas

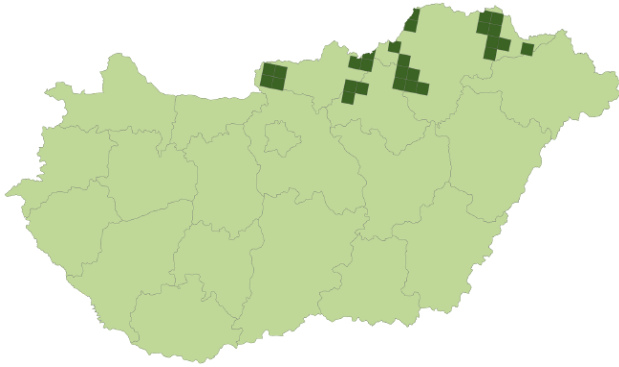
A szürke farkas évszázadokon át elterjedt volt Magyarországon, de a 20. század derekán már kipusztultnak tekintették az országban. Az 1970-es években újra megjelent, és 1993-tól védett fajként van nyilvántartva. 2001 óta Magyarországon fokozottan védett faj. A szürke farkas főleg az Északi-Középhegység zempléni részén, az Aggteleki-karszton és a Bükkben él, de már a Börzsönyben is láttak farkasokat. Egységes megfigyelési (monitoring) rendszer hiányában a falkák pontos számát még nem határozták meg, szakértők azonban 30 és 60 egyed közé teszik a számukat. A farkasok már megtelepedettnek számítanak Magyarországon, kameracsapdákkal sikerült kölykökről is felvételt készíteni, ami azt jelenti, hogy már szaporodnak is Magyarországon.

A farkas elterjedése Magyarországon

- Rendszeres megfigyelés (állandó jelenlét)
- Alkalmankénti megfigyelés

Forrás: LIFE EuroLargeCarnivores/WWF Magyarország.

A hiúz elterjedése Magyarországon

■ Rendszeres megfigyelés (állandó jelenlét)

Forrás: LIFE EuroLargeCarnivores/WWF Magyarország.

Hiúz

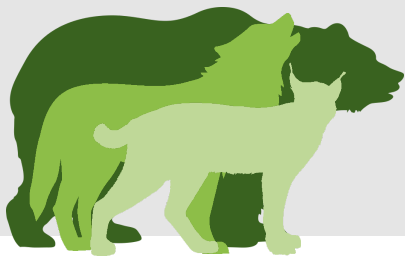
A hiúz egyre gyakrabban jelenik meg az Északi-középhegységben, erről kameracsapdák felvételei és hóban talált nyomok is tanúskodnak. Ez egy magányos, nehezen megfigyelhető faj, pontosan nem ismert a jelenleg Magyarországon élő egyedek száma. Szakértők szerint 10-30 egyed élhet az Északi-középhegység különböző területein, főleg a Börzsönyben, a Zempléni-hegységben és az Aggteleki-karszt területén. Még a terepi szakemberek is ritkán találkoznak vele. Nem jelent komoly veszélyt a haszonállatokra, eddig hazánkban nem találtak haszonállatban okozott kártételt, ami a hiúzhhoz lett volna köthető.

Megfigyelések

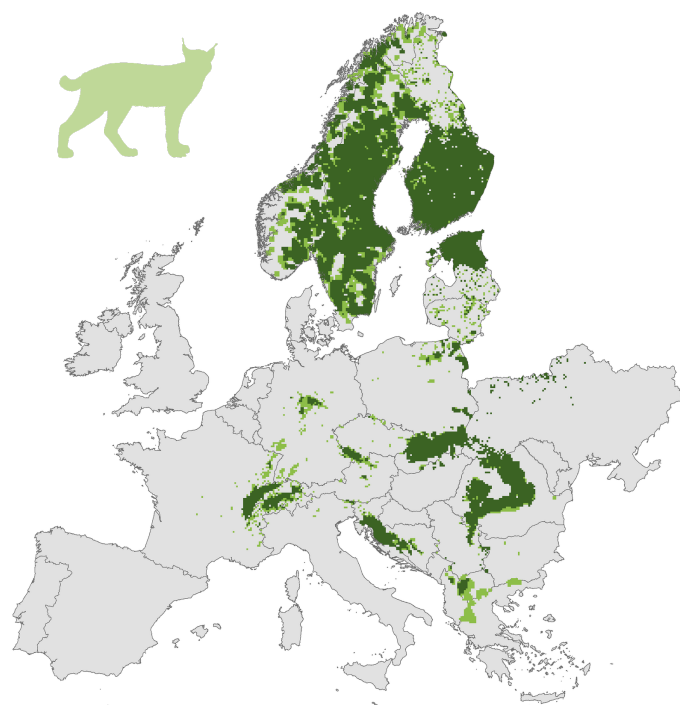
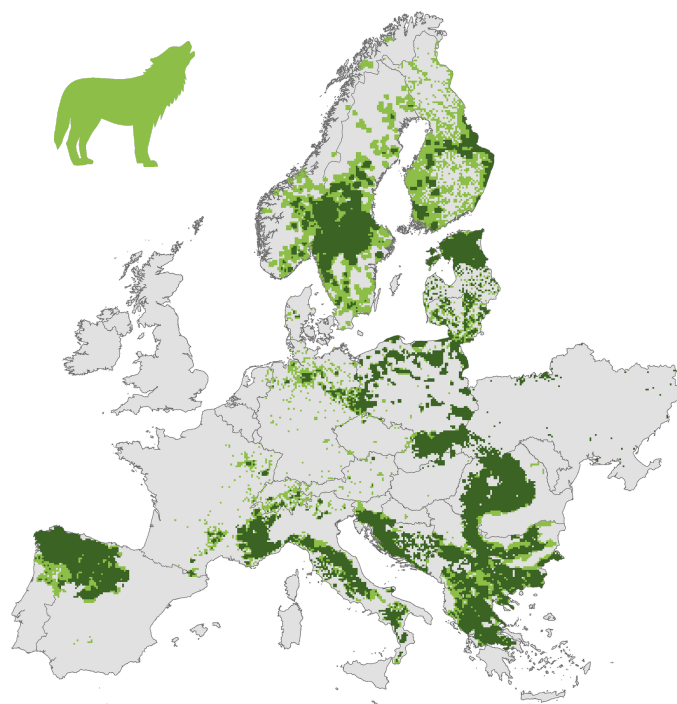
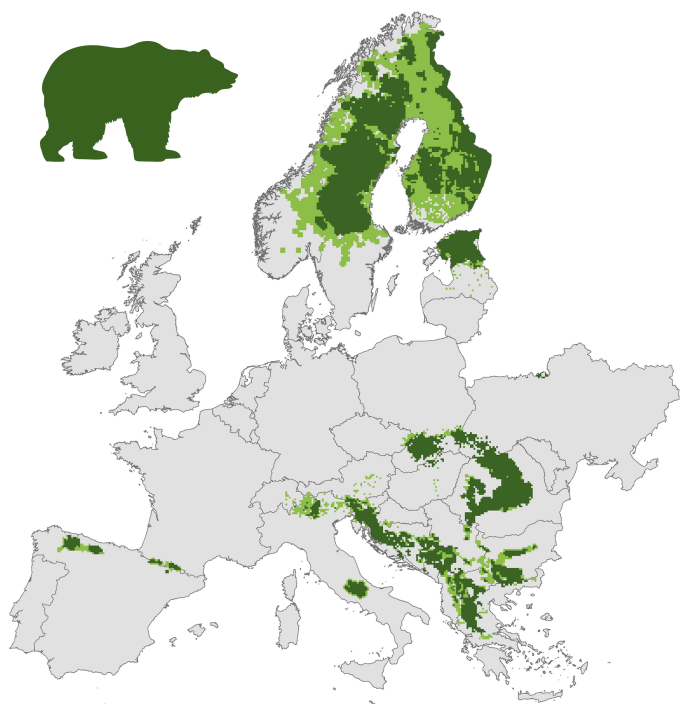
A barna medve Magyarországon fokozottan védett faj. Manapság Szlovákiából kóborolnak egyedek Magyarországra, és töltenek egy kis időt az Északi-Középhegységben. 2018-ban egy egyed, akit Robinak nevezett el a média, a szlovák határt átlépve Magyarország délkeleti részéig kóborolt. Szakértők fogták el Szeged közelében, és szállították vissza az Északi-Középhegység erdeibe. A barna medve felbukkanása, és az országon keresztül való útja nagy médiaérdeklődést váltott ki. Azóta többször is jelentettek medve megfigyeléseket Észak-Magyarországon. Ezek az egyedek Robival együtt nem okoztak kárt sem a haszonállat állományban, sem emberekben.

A farkasok territoriális állatok. A falkáknak saját territóriumuk van, amelyet megvédenek más falkákkal szemben. Így az elterjedésük függ a falkák számától. Az egy falkához tartozó terület nagysága kb. 150-300 km². A terület mérete határozza meg a falkák méretét, egy falkához jellemzően 5-15 egyed tartozik. A fiatal farkasok elhagyják a családjukat, hogy megtalálják a párjukat és új falkát alapítsanak. Ezek az új falkák új területeket foglalnak el, amennyiben nem élnek ott más falkák. Így egyfajta "territoriális telítettség" jön létre az adott régióban.

A dél-szlovákiai egyedek időről időre Észak-Magyarországra kóborolnak át. A hiúzak magányos állatok, számuk 10 és 30 közé tehető hazánkban. Egyelőre csak közvetett bizonyítékok állnak rendelkezésre a hiúz hazai szaporodásával kapcsolatban. Ilyen volt például az a néhány lábnyom, amit az Északi-Középhegység területén találtak: a nagy hiúz lábnyomok mellett apró nyomokat is megfigyeltek. Valószínű, hogy az anyát kölykei követték a rengetegben.

Európai elterjedés

A medve, farkas és az eurázsiai hiúz elterjedése Európában

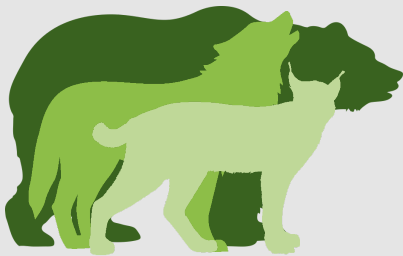
■ Állandó jelenlét   ■ Alkalmi megfigyelés   ■ Adathiány

Forrás: Large Carnivore Initiative for Europe IUCN/

SSC Specialist Group *et al.* 2018.

Veszélyeztető tényezők

- Alacsony elfogadottság a haszonállatokkal való konfliktusok miatt
- Élőhelyvesztés az infrastrukturális fejlesztések miatt
- Élőhelyek feldarabolódása (a populációk közötti kapcsolat hiánya)
- Alacsony genetikai változatosság a kicsi és elszigetelt populációkban
- Hiedelmekben gyökerező félelmek
- Illegális elejtések
- Nem megfelelő gazdálkodási vagy védelmi tervek
- Forgalom okozta pusztulás

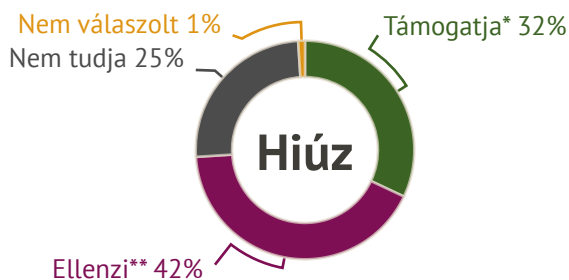
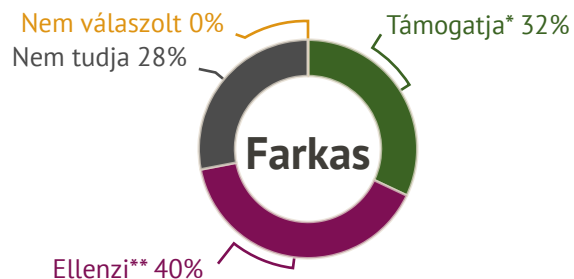
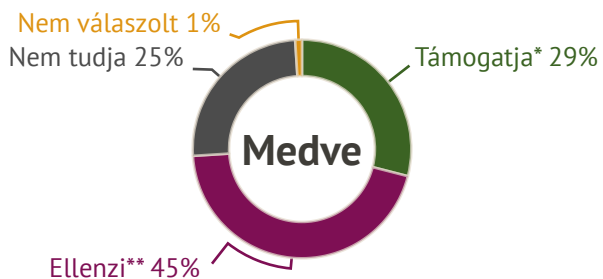
Mit gondolnak a magyarok a nagyragadozókról?

Érdekcsoport-felmérések

Mit gondol...

...veszélyt jelentenek az emberre ezek az állatok?

A magyarok kevés információval rendelkeznek és megsztottak a nagyragadozók visszatérésével kapcsolatos kérdésekben.

*Támogatja a nagyragadozók visszatérését az országba
**Ellenzi a nagyragadozók visszatérését az országba

Forrás: WWF Magyarország, közvéleménykutatás (2019, n=500 fő, 18-59 éves).

"Szeretném kifejezni a hálámat azoknak a természetvédőknek, akik eljöttek és meghallgattak, mert együtt többet érhetünk el, nem vagyunk ellenségek".

Vadász

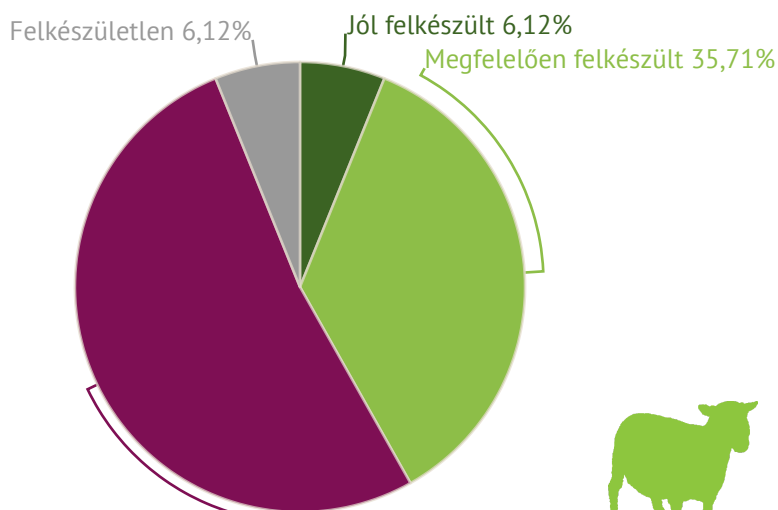

Károk és félelmek

Felkészült...

...a nagyragadozók által okozott károk mérséklésére?

2015 óta csak néhány, tényleges kárral is járó eseményről van információnk. Például a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén kb. 20 bejelentett ragadozó támadás volt, melyek közül néhányat azonosítottak farkastámadásként, míg a többi megerősítetlen maradt. Tehát tisztázatlan, hogy farkas vagy kutya okozta-e a károkat a haszonállatokban.

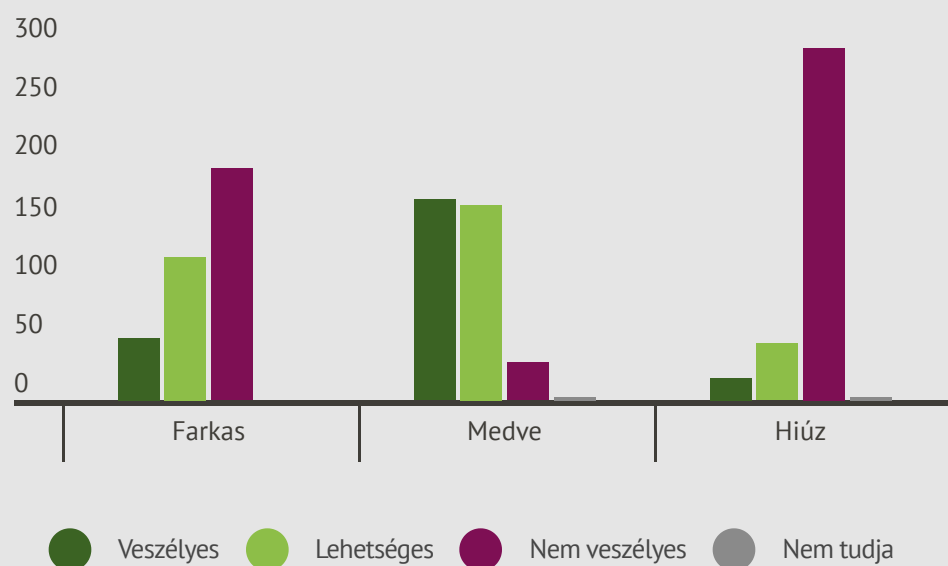
A Bükk több településén is jelentettek károkat: Zabaron, Domaházán, Pétervásárán, Borsodnádásdon, Bekölcén, Egercsehiben, Mikófalván, Egerbocson, Bélapátfalván, Bükkszentmártonon, Nagyvisnyón, Nekézsenyben, Tardonán, Cserépfalun.

Forrás: LIFE EuroLargeCarnivores érintetti kutatás (2018, n=372 fő, 18 év feletti).

Sok érintett nem érzi magát felkészültnek ahhoz, hogy az együttélésrel járó problémákat kezelje.

Mit gondol...

...ezek az állatok veszélyt jelentenek az emberre?

A hazai lakosság a farkast és a hiúzot nem tekinti veszélyesnek az emberre, míg a medvét igen.

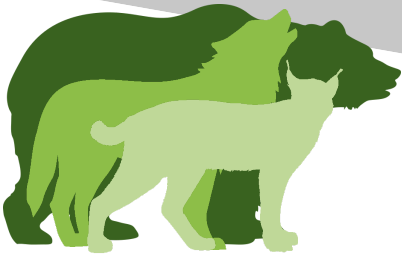

Kutatás

"A gazdálkodók úgy védik az állataikat, mintha a gyerekeik lennének".

Gazdálkodó

© Fotó: WWF.

Szabályozás

A farkasok, hiúzok és medvék szigorúan védett fajok a biológiai sokféleségre vonatkozó Washingtoni Egyezmény (CITES) és a Berni Egyezmény alapján. Mind a két egyezmény a hazai jogrendszer része. Európai szinten mind a három nagyragadozót védi az Élőhelyvédelmi Irányelv. Nemzeti szinten létfontosságúak a természetvédelmi törvények (hazánkban a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről) a farkasokat, hiúzokat és medvéket érintő helyzetek kezelésében.

2013-ban és 2018-ban illegálisan ejtettek el farkasokat a Bükk-hegység területén. Az elkövetőket még nem találták meg. A nyomozás folyamatban van.

Nincs kézzelfogható bizonyíték a hiúzok illegális elejtésére. Természetvédelmi örök és más terepi szakemberek a helyekkel történő kapcsolattartás során beszámoltak már hasonló esetekről, de a felderíthetőség nehézsége miatt nyomozás még nem indult ez esetekben.

2014-ben egy (orv) vadász meglőtt és megsebesített egy medvét az Északi-Középhegységben (Salgótarján közelében). Az eset után az orvvadász 10 másik vadászt kért meg, hogy keressék meg a sérült, fokozottan védett állatot. Miután megtalálták a medvét, elpusztították, de alapos nyomozás után a helyi rendőrség rátalált az elkövetőkre. A 2,5 éven keresztül tartó bírósági eljárás 2016-ban ért véget. A vádlottak egy része felfüggesztett börtönbüntetést kapott és bírság fizetésére kötelezték őket. A vadászt, aki leadta az első lövést 5 évre eltiltották a vadászattól.

Az együttélés lehetőségei

A nagyragadozók okozta károk megelőzése és kompenzálása

A haszonállatokat támadás éri

A védett állatokkal kapcsolatos eljárásokat a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről szabályozza. Nincs azonban egységes eljárási rend arra vonatkozóan, hogy hogyan kell kármegelőzési kérelmeket benyújtani az illetékes hatósághoz. Az általánosan alkalmazott gyakorlat a következő:

Jelentés

Minden esetet az érintett természetvédelmi hatóságnak és nemzeti park igazgatóságnak kell bejelenteni telefonon vagy levélben. Az adatokat és a kár helyszínét is jelenteni kell, az eset pontos helyét érintetlenül kell hagyni a szakértő megérkezéséig. A bejelentés lehetőleg a kár észlelését követően egy napon belül történjen meg.

Magyarországon nincsenek egységes formanyomtatványok a káresemény bejelentéséhez vagy megelőzési kérelem leadásához. A nemzeti parki szakértők egyesével kiértékelik a megelőzési kérelmet vagy eseti bejelentést és megelőző intézkedéseket javasolnak. A jelenlegi szabályozás szerint az állam nem köteles kompenzációt fizetni a fokozottan védett állatok okozta károkért.

Megelőzés

Az Agrárminisztérium külön költségvetést biztosít ("Fejezeti kezelésű előirányzat – Természetvédelmi kártalanítás") a nemzeti park igazgatóságoknak a védett fajok által okozott károk megelőzésére. Az alap a különböző felszerelések megvásárlására, de monitoringra is kiterjed.

A nemzeti park igazgatóságok javaslatokat tesznek különböző eszközök (pl. villanypásztor, őrkutyák) beszerzése. A nemzeti park igazgatóságok ingyenesen biztosíthatnak villanypásztorokat az állattartóknak, civil szervezeteken keresztül őrkutyához is juttathatják a gazdálkodót.

© Fotó: WWF.

Történetek az együttélésről

Történet a

Haluska István - Gazdálkodni farkasok között

Három nemzeti park igazgatóság (Aggteleki NPI, Bükki NPI és Duna-Ipoly NPI) összesen **12.202.017 forint** kármegelőzési támogatásban részesült.

€
38000 euró
kármegelőzésre
(2019)

€
0 euró
kompenzációra

Forrás: Agrárminisztérium.

Irodalomjegyzék

Fajok

- [WWF Magyarország](#)

Agrárminisztérium, NAK, MJKSZ, OMVK, OMVV

- [Agrárminisztérium](#)
- [Nemzeti Agrárgazdasági Kamara](#)
- [Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség](#)
- [Országos Magyar Vadászkamara](#)
- [Országos Magyar Vadászati Védegylet](#)

Nemzeti park igazgatóságok

- [Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság](#)
- [Bükki Nemzeti Park Igazgatóság](#)
- [Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság](#)

Kezdeményezés

- [Kuvasz-Ór Program](#)

"Nagyon tisztelünk minden érintettet,
és szeretnénk együttműködni velük".

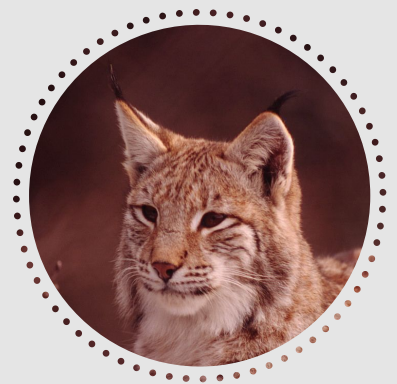
Vadász

© Fotó: Ola Jennersten/WWF Sweden.

© Fotó: Chris Martin Bahr/WWF.

© Fotó: Roger Leguen/WWF.